

NOVINE

"Glasilo Slovenske kraljevine"

Izdajatelj: KLEKL JOŽEF, vp. pleb. nar. poslanec.

Novine prihajajo vsako nedeljo. Priloga Marijin list i Kalendar Srca Jezušovoga. Cena pri skupnem naslovi za dom 25 D., na posameznih naslovih 30 D., če se cela naročnine naprej plača do 31. marca. Če se pa plača po 31. marcu, je pri skupnem naslovi cena 30 D., pri posameznem 35 D. M. list i Kalendar se plačata posebi. Amerikanci plačajo za vse vkup 4 dolare. Naroči se na upravnštvi v Črenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Oglase sprejema samo tiskarna in sredništvo v Soboti Kolodvorska ulica 123. Cena oglasov omi 76 par; 1/4 strani do 120, 1/2 strani 25%. i cela stran 300/0 popušta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipet rečič Din. više od vsake reči pol D. Med tekstom cm² 1.50 D., v Poslanom 2:50 D. Tako so oglašje plača uprava i da za vse oglašje od 5% do 50% popušta.

Rokopisi se ne vračajo.

Mir ljudem na zemli.

Naši katoličanski svetki majo nekdo posebno milino i toplo to sebi. Vsakšni ma svoj pomen, vsakšega se veselimo na svoj način, vsi nam pa vlevlejo v dušo nekdo dužnost dobrote, ljubezni do Boga i do bližnjega. Tisti, šteri svetek v istini sveti, nemre biti tisti den hūdoben. Tisti, šteri razmišlja i si vtisne v dušo pomen svētešnjega dneva, čūti i sebi posebno radost, dūševni mir, nekše posebno nagnenje k dobromi. Svetešnji den ne delamo, ščemo meti počinek i mir i privoščimo to tūdi drugomi.

Pravi mir i radost

pa kraljuje samo v srcaj tistih, šteri so napunjeni s cerkvenim dūhom. Vse zvūnašnje bogastvo i obilnost ne da človeki tiste čiste zadovolnosti, kak mirovščina Bogi vdane dūše.

Dnes iščejo vsi ljudje i vsi narodi zadovolnost, srečo i mir. Iščejo pa navadno na nepravom mestu. Lūdstva iščejo zadovolnost i blaženstvo samo v svetnom bogastvi i vživanji. Ne njtm je

zadostā, da majo svoj vsakdenšnji krūh i obleč, iščejo eše nekše posebno blaženstvo. Zato si zidajo bogastva i spravljajo imanja, ne da bi pri tom pazili, če je vse v istini na pravičnoj podlagi pridobleno.

Človeče srce hrepeni po sreči i blaženstvi.

Dostokrat se čūdivamo kak je mogoče, da ravno takšni, šteri ma vsega zadovolē išče vsigdar več i več i dela krivico tūdi tistim, šteri živijo v nevoli i pomenkanji. Vzrok tom je naše nagnenje k lepoti, sreči i blaženstvi. To je že prirojeno vsakšemu človeki. I tisti, šteri ne čūti zadovolnosti v svojoj dūši, išče srečo v zvūnašnjem sveti. Ta žela po sreči i zadovolnosti je med lūdstvom tak velka, da se vnogi ne bojijo napraviti drugomi najvekše krivice, samo naj bi bili sami zadovolni isrečni.

To se čūti posebno v časaj po bojni. Kak, da bi se šteri zdaj za vse tisto poplačati ka so med bojnom pretrpeli, se vnogi ne zadovolijo z nikšim bogastvom

več. Čiravno je siromaštvo po bojni na vse strani eše vekše kak je bilo prvle, pa se več zapravi za vživanje kak pred tem. To pa zato, ar se tak posameznik, kak celi narodi preveč oddaljavlejo od cerkve i ne vejo več, da je prava sreča i pravo blaženstvo v poštenoj mirnoj dūši.

Nazaj k Cerkvī!

Pravi mir i prava zadovolnost na sveti bo samo te, če bodo tak posamezni ljudje, kak celi narodi spoštovali eden drugoga, če si ne bodo postavljali za jedini i glavni cil spravljanje bogastva i vživanje tūdi na račun drugih. Spoznati moramo, da je prava sreča i zadovolnost ne v vživanji. Lūdje mamo tūdi dūšo i dūševna zadovolnost nam več blaženstva da, kak vsa telovna vživanja.

Spomnimo se samo na božične svetke. Nika posebnoga ne premorejo naše hiže v tom časi. Pa kak srečni i zadovolni smo v tej dnevaj. Te blažene zadovolščine nam nemrejo dati najvekše svetne veselice. Naj nam povejo tisti, šteri so proti verskomi življenji, ka so nam mogoči dati za eden sam božični večer?

Siromaško, v istini siromaško je veselje odzvuina Cerkev. Vsa vživanja, vsa bogastva krivično spravlena i po veselicaj potrošena nemrejo nadomestiti niti edne vōre blaženstva pravičnjoga. V sveti kričijo i se veselijo, da bi prekricali nemirnost svoje dūše, gde so pa na samom, se njim nemirovčina eše povekša.

Če pa znamo za pravo blaženstvo, kak smo zadovolni tūdi v svojem siromaštvi. I če bi vsi ljudje i vsi narodi spoznali, gde je pravi mir i prava sreča, ne bi bilo več siromaštva na sveti, ar je svet zadosta bogat i velki za vse.

Spoznajmo pa vsi ljudje pravo blaženstvo samo te, če se obrnejo vsi k Tistomi, ki je prišao na te svet samo zato, naj bi nas osrečo. I v nas je, če ščemo to srečo sprejeti ali nej.

Vse fiste občine,

štere so se žglasile v našem tajništvu, da ščejo napraviti prošnje, za prikapčenje k sobočkomi sodnijskomi i političnomi okrajaj uaj pošlejo na naše tajništvo sledeče: Kelko kilometrov majo do So-

Naznanje od kalendarov.

Kalendarje Srca Jezušovoga se že en mesec razpošiljajo. Vsaki ga dobi brezplačno, ki je plačao M. List. Ki je pa plačao Novine, ga dobi za polovično ceno, če to odpošlje upravnštvi v Črensovcu.

Kalendare naj vsaki išče pri svojih širitelaj. Širitelje iz D. Lendave, Kapce, Gaberja, Zamostja, Hotize i Kobilja dobijo svoje kalendare v tiskarni Balkányi Ernesta v D. Lendavi.

Širitelje iz far: Črensovcu, Beltinci, Bogojina, Turnišče i ekspoziature V. Polana dobijo kalendare v upravnštvi M. Lista o Črenšovcih.

Širitelje iz vseh drugih far pa dobijo kalendare v Soboti v prekmurskoj tiskarni pri g. Hahn Izidori.

Amerikanci i vsi drugi ki majo na lastni naslov naročen M. List, pa dobijo po pošti kalendare.

Ki ga ne bi dobo do Božiča, naj javi to na upravo v Črensovcu.

Uprava

NOVIN I M. LISTA.

Gospodarski razgovor v Soboti.

Premineči pitek so je vršo v Soboti, kak smo že naprej naznanili razgovor od gospodarski prilik v našoj krajini. K tom razgovori so prišli skoro vsi zastopniki naši zadrug. Od združene zveze v Ljubljani je prišao sam ravnatelj g. Gabrovšek, iz Maribora pa dekan g. Segaj i zadrugni revizor g. Tirš. Izmed domačimi je bio navzoči med drugimi tūdi g. poslanec Jerič.

Te sestanek je pokazao kak so takšni govori jako potrebni za našo krajino. Tū se je najlepše pokazalo gde vse nas kaj žali. Govorili so zastopniki vsaj zadrug da se je tak razjasno ves naš gospodarski položaj.

Ka nam je najbolje potrebno?

Vsi domači govorniki so povdarjali, da majo naše posojilnice premalo gotovi penoz. Zato so ljudje dostakrat prisiljeni iti v banko po penoze, gde morajo strahne interese plačūvati v višini 18 procentov i eše više. Vnogi prosijo penoze v naši posojilnicaj samo za toga volo, da bi se rešili čugov v banki ar takšni interesov nikak ne zmorejo. Vsi govorniki so povdarjali, naj bi zveza našim posojilnicam kem več penoz zavūpala, ar so potrebščine pri nas jako velke.

Razlika med našimi posojilnicami i bankami.

Med drugim so je tūdi povdarjalo to, da ljudje eše ne poznajo prave

razlike med bankami i našimi posojilnicami. Vnogi hodijo v potrebščini po penoze v naše posojilnice, ar tū dobi vsakšni naš človek za fal interes penoze, gdn pa ma što višešaje penoze, pa dostakrat odnese mesto v naše posojilnico v banko. Zakaj? Ar njeni banka da i procent več interesea kak naše posojilnice. Ne pomisli pa, gde so penoze bole varno naležati.

Bank je že dosta na nikoj prišlo, naša posojilnica pa eše niti edna nej. To pa zato, ar pri posojilnicaj vsi njeni člani garanterajo iz vsem svojim imanjom za vse tiste penoze, šteri so vloženi v posojilnico. Pri banki pa garantero vsakšni samo s tistov akcijov, štero je plačao v njo.

Tak naši ljudje dostakrat mislijo, da tisti bogataš, šteri ma bako, s svojim bogastvom tūdi garantero za penoze položene v banko, ka je pa nej istina.

Naš gospodarski položaj.

Naši govorniki kak gg. Celec iz Sobotu, Cesar iz Bogojine, Kūhar iz Plūconec so v glavnom povdarjali, da je naše posojilnice rodila potreba, ar je lūdstvo v nevoli za penoze. Potrebno je pa ljudem eše bole na tenko razložiti, kakšega pomena so za naše gospodarstvo naše posojilnice. Prosjio gospodarsko zvezo v Ljubljani naj nikelko več penoz da našim posojilnicam i naj znaža procento na 8 da bodo tak naše posojilnice tūdi lahko falej davale penoze lūdstvu.

G. poslanec Jerič je omenio, da moramo meti pred oči če ščemo spoznati prilike našega gospodarstva, metelice i točo, ka je pri nas ogromno škodo napravilo i kūpūvanje agrarne zemle. Zdaj je prišao čas, da si ljudje nakūpijo potrebno zemlo, penoze naj bi njim pa za fal interes preskrbele naše posojilnice.

G. Bačič iz Gornje Lendave je povedao, naj bi se kem prvle v red spravili tisti penoz, štere ma njūva stara posojilnica na Vogrskom. G. poslanec Jerič je dao odgovor, da je zakon že sprejeti, da vogrsko vlada nam spleča vse naše penoze tak, da dobimo za 4 stare korone eden dinar. V najkračšem časi se to izplačevanje začne.

Kak so drugi pravili od naši gospodarski prilik?

G. ravnatelj Gabrovšek je povedao, da je meo prvi vtis s toga zborovanja, ka zveza lahko več penoz zavūpa našim posojilnicam kak do zdaj. Od novega leta naprej dobijo posojilnice penoze za i procent falej. Povdarjo da za našimi lūdstvi lahko zavūpajo, ar so to poštini i šparavni ljudje, potreboo je pa, da kmečko lūdstvo eše dosta bole vkūp drži kak do zdaj. Če pogledamo na fabričke delavce, kak oni močao vkūp držijo i kelko ravno s tem dosegejo, bi se od toga samo lahko čūili, da je potrebno, da tūdi mi bole vkūp držimo. Zadrug i posojilnice so pa ravno tisto vezalje, štero zbere kmečko lūdstvo okoli sebe.

bote i kelko do Lendave, kakše druge dobrote bi ešče mele od toga, če se prikapčijo Soboti (pravimo menje potrošoj, menje poti, menje zgube časa), poleg toga pa sklep občinske seje, gde je občinski odbor skleno, da zaprosi naj se njüva občina politično i sodno prikapči M. Soboti. Zdaj je prilika, ar se dela novo okrajno sodišče v Gornjoj Lendavi i novo okrajno sodišče v Soboti i je mogočnost, da se vsem tem občinam njüva davna žela spuni. Prošnja se napravi v našem tajništvu, ka te občine samo podpišejo.

Urednik.

Ne je mala skrb i mala odgovornost pisati tak, naj bo ljudstvi v hasek. Takše pisati, ka je ljudem po volji, je ne teško. Samo nikelko mora človek ljudi spoznati i znati, ka majo radi pa njim naj to napiše pa bodo vsi zadovoljni. Orjati nesmi, hvaliti pa vsigdar i urednika bodo vsigdar vsi radi meli i se z nikim nigdar ne skrega.

Nego urednik vidi dostakrat sam, dostakrat njemi pa drugi pokažejo, da med ljudmi tü ali tam kaj nej v redi. Včasi si delajo sami med seboj krivice, včasi je pa što drugi ne v hasek našemu ljudstvi. Včasi se razširjavlejo kakše navade, štere so same na sebi ne slabe, redijo pa božen sad, vnookrat pa vidi urednik tüdi dosta lepoga med domačimi ali drugimi i vse to bi na nikši način rad povedao.

Dužnost urednikova

je, da vrejüje svoje novine tak, da odgovarjajo svojim namenim. Kakši namen pa majo naše „Novine“? Novine majo namen naše ljudstvo vzgajati, včiti i braniti pred krivicami.

Vzgajajo tak, ka vsi dobri vzgojitelji: naj se med ljudstvom dobre lastnosti kem bole vkorenijo, vse slabo pa naj se odstrani. Pri tom pa majo vsigdar pred očmi edino pravo i najbole popuno vzgojo, to je vzgojo v krščanskem duhi.

„Novine“ včijo na te način, da vsigdar istino povele, tüdi če je ta istina včasi bridka. Fundament znanosti je istina i toga se „Novine“ držijo, lež pa brez smilenja pobljajo.

»Novine« branijo naše ljudstvo. Pekažejo na vsakšo nevarnost, od štere bi naše ljudstvo škodo melo. „Novine“ so edini list, šteri se vsigdar i pri vsakšoj priliki odločno potegne za naše ljudstvo tüdi te, gda ga zapüstijo najbližanjij prijatelji — Dužnost urednikova je pa, da „Novine“ te namen dosegnajo.

Ne lahko delo.

Večkrat što misli, da urednik včasi toplo napiše vse ka gde zved. Zato pa če vidi kaj takšega v »Novinaj«, ka njemi je ne po volji, te misli, da je zdaj pa urednika nikak dobro napelao. V istini pa urednik dosta zved i pa jako malo pove pa ešče tisto, ka pove, dobro premisli. Vzemimo samo par zadnji prilik. Od pobiranja naši ponesrečencov po toči je dobo urednik nikelko pisem, ešče več je pa z rečjov zvedo. Če bi vse to v »Novinaj« dao, bi nikak mislo, da mi jako malo poštenti ljudi mamu. Nego iz vsega toga je spoznao, da so naši ljudje ešče jako poštenti i pravični i na par mali opominov v »Novinaj« se je vse tak obrnole, da več nikši pritožb nega.

Proti županom zavolo odobrenja količnika, je urednik dobo ravno 19 pisem pa tri karte, da tistoga, ka so njemi z rečjov povedali niti ne omeni. Od toga je bilo dvakrat malo v »Novinaj«. Odgovorila sta na to dva tajnika i eden župan, ka je tüdi bilo v »Novinaj«. Zdaj, gda žo vse henjalo je poslao ešče eden župan obrambo za župane svoje okrogline.

Ka napravi urednik pri takšem?

Ništerni strašno obdela svojega nasprotnika i pošle uredniki naj to v »Novinaj« objavi ščista od reči do reči tak, kak je on napisao, či nej te si bo on že gde indri pravico iskao. Drugi, dobri, poznani ljudje, šteri stalno pošiljajo uredniki poročila iz svojij krajov, napišejo po pravici vse tak kak so istinske prilike pri nji. I urednik je pri ednom ravnotak miren, kak pri drugem. Či je kaj lepoga, done v »Novinaj« naj bi drugi tüdi šli za njimi, či je kaj božoga, done notri naj se kaj takšega več ne bi zgodilo i naj tüdi drugi ne bi kaj takšega delali. Včasi pa ništerne reči vrže v koš dru-

go pa zapre v svojo kišto i čaka na begše čase.

Gda pa v „Novinaj“ kaj dobroga ali božoga vö pride se oglasijo novi ljudje. Edni protestirajo proti tomi, zakaj je od nji božno napisano, drugi pa proti tomi, zakaj smo od sosida tak lepo napisali od njega pa nika ne.

Naš urednik vam je pa strašno miren človek. Na vse to se pri svojem stali malo nasmeje pregledne tüdi takše proleste, pa je tüdi done v »Novinaj«. Misli si: vsakši samo te lahko zved i pravo istino, če čüje oba tistiva, šteriva se skübéta.

Žela urednikova za novo leto.

Najbole zadovoljen je urednik te, gda dobi v roke kakše dugo pismo, gde uredniki što vse vö sklesti ka ma na srci i se edspodi pošteno podpiše. Tak urednik najbole zved i istino za tistoga pa, šteri njemi je to pismo napisao zna samo urednik. Urednik niti ednoga imena vö ne pove razen či što sam želej naj njegovo ime v novine pride. Zgodi se včasi, da urednik dobi iz ednoga kraja dve pismi, gde je v ednom ščista ravno nasprotno kak v drugom. Če se njemi vidi potrebno, te oboj pismi objavi. Tak največkrat te oboj dobijo, ka njim ide.

Zato na konci leta prosi urednik vse tiste odpüščenje, šteri mislijo, da so bili od njega razžaljeni, za novo leto pa želej da dobi od vsakšega kem več dugi pa kratki pisem. Če bomo znali po novinaj eden drugomi istino v obraz povedati te se bomo samo veselili nad novinami, nigdar pa čemerili.

NEDELA.

(V adventi štrta, Evang. sv. Lukača, 3, 1—6.) V petnajstom leti vladanja Tiberius casara, gda je bio Poncius Pilat poglavnik v Judeji, Herodes pa ladavec v Galileji, njegov brat Filip pa ladavec v Itureji i Trahomitskoj krajini, i Lizanijos ladavec v Abileni, je govorio Gospod Ivani, Zahariasovimi sini v püstini. I prepotivao je vso Jordansko krajino i oznanjüvao krst pokore v odpüščenje grehov, kak je pisao v knigi govorov Izaijaš proroka: Glas kričečega v püstini, pripravite pot Gospodni, izrav-

najte steze njegovu. Vsaki dol se naj napuni i vsaki breg i gomila naj se ponizi; zasüknjene naj bodo vednske i ostre naj bodo gladke poti. I vidlo bude vsako telo božega Zveličitela.

Navuk: Vsakše pobogšanje pride od pokore.

Dve naši vi teškivi rani.

Dve sta rani, ki našo krajino bridko bolita. Prva naša odprta rana so naši bratje i sestre onkraj Srebrnoga brega, štere je mirovna konferenca prisodila Vogrsko i šteri so dnes kak čreda brez pastera. Približno 10.000 je tej naši lüdi, ki so z nami istoga jezika i düha. Naš narod se svojoj pravici do teh bratov, podobno kak toga nemre včiniti do svoji lüdi na Primorskem i Koroškom nigdar ne odpove. Ž njimi nas trdno veže krvno i jezikovno sorodstvo. Nišče nemre trditi, da smo ne ž njimi eden narod. Či so se nam tüdi znabiti po mišljenji odtüjili, itak so ešče vsikdar deo našega narodnoga tela. I zato mamu mi pravico do nji.

Što nam more odvzeti naturno pravico do vsej svoji delov. Popunoma prav je, ka je napisao Korotanec, da je narod bole naturna celota nego država. Države je zvünešnja enota, narod pa je živo edinstvo krvi i jezika.

I či dnes ob 10. obletnici naše država pomislimo, ka smo včinioli za te svoje lüdi, moramo priznati, da jako malo. Zavedajmo se, da je položaj tej lüdi v naši rokaj.

Druga naša nikaj menje boleča rana pa so naši Amerikanci. Štrti deo i mogoče ešče več sinov Slovenske Krajine si išče krüha v Ameriki. Naša domača zemlica je preskopa, da bi mogla prehraniti vse svoje lüdi. Kda se spominamo z nji, napravmo trden sklep, da tüdi oni ne smejo biti za naš narod zgübleni. Vej so to naši najbogši sinovje i hčeri. Domovina je dužna, da

Betlehem.

In zgodilo se je tiste dni, da je izšla zapoved od casara Avgusta, naj se popiše ves svet. (Luk. 2, 1—2)

Sveta popotnika sta že štrti den na poti. Težka i duga je njeva pot. Pa itak z božov vdanostjov i svetim strahom se bližata Betlehemi. Velke skrivnosti premišlavleta v svojih srci, štere namerava Bog potom njeva izpuniti.

Sveto veselje sija z obraza mlade popotnice, četüdi je težko breme duge poti i jo skrbi, kak se bo to vse zgodilo v tüjini. Ona zavüpa v Boga, v Njega, šteri je že od začetka vse tak zdravno.

Kem bliže sta Betlehemi, telko večše je njeva veselje i telko bliže sta k velkomi dogodki, šteri se zgodi ravno v Betlehemi.

Velko vrvenje ljudstva je v malom varaši Betlehemi, Neznani obrazi se srečüjejo i nepoznani, tüji jeziki se čüjejo. Vse leti vkrü. Edni se paščijo k svojim rodi, drugi v oštarije, da si

preskrbijo prenočišče. Bogatejši se pelajo v gostilne. Vsem se vidi le edna skrb na obrazi, da si kem prle preskrbijo stan, kajti ljudstva pride dosta, mesta pa bo premalo.

Sunce se je že nagibalo i postajalo je hladnejše. V varaši pa ešče itak vse živo, a zadovolno i brez skrbi.

Prle kak se je zmračilo, sta prišla v nemirno mestece tüdi svetiva popotnika. Tüdi njeva si ščeta poiskati prenočišče, četüdi trdo — samo da bi bila pod strehov.

Ponižno stopata po betlemski vualici i skrbno iščeta, kje bi bilo kaj primernoga za njeva — za Njega. Poklonkata na dveri prvo oštarije, v šteroj pa več že nega mesta. Vse je puno. Ideta dale i se oglasita pri drugoj hiši. Tej majo že svoj rod i tak tüdi nega več mesta. Prošita ešče v drugom, v tretjem mesti . . . po celjom Betlehemi. Zabavad klonkata siromaškiva popotnika na telko dver. Vsešerom odgovorijo: Vse je puno, nemamo več mesta!

Za druge je mesto, samo ravno za njeva nej? Za vse druge je — samo za Njega nej, šteri šče priti med svoje i jim prinesiti svoj mir. I njegovi ga ne sprimejo.

Tisti pa, šteri je vse to tak odredo i dopüsto, je tüdi skrbno za siromaškiva popotnika. Kak bi tüdi naj dopüsto, da bi se velki dogodek zgodil v oštariji ali v kakšoj drugoj hiši, kje je bilo itak dosta lüdi, kriča i rabuke?

Svetiva popotnika ideta vsa žalostiva iz varaša, da si poiščeta kje odzvnaj kakšs zavetje. Četüdi je celji Betlehem nej meo smilenja do njeva, svetiva popotnika itak zavüpata v božo vsemogočnost.

Že je skoro ščista kméče postalo, kda jiva dojde siromaško oblečen pastirček, ki je šeo k drugim pastinom i svojim ovcam. I on se jima pridrüži. Med pogovorom zved od njiva žalost i od trdosrčnosti Betlehemčanov.

„Tam je edna streha, pokaže z rokov pastirček, kama mi zapiramo ob slabom vremeni svoje ovce.“ Svetiva

popotnika sta veseliva, da sta najšla konči edno smileno srce. Mladí pastir je zadovolen bežao k drugim pastinom i jim je pripovidavao od koj je gučao s potnikom.

Nostala je noč. Sveta tišira je grataj okoli štalice.

Glej tüdo! Velka svetloba je obdala štalico. Nebeša so se odprla i angelci so zaspevali: »Dika Bogi na višavaj i na zemli mir ljudem, šteri so dobre volec.

Sveto veselje je bilo v siromaškoj štalici, štera pa je zaistino — nej bila več štalica — liki najlepša cerkev na sveti.

Tüdi pastöre je obajala nebeska svetlošča i iz nje jim je gučao angeo; Oznanjam vam velko veselje, daes se je narodo Zveličar sveta, tam v štalici.

Pastiri so šli i najšli so Marijo in J-žefa i deteca ležüče v jaslicaj. Oni so poklekoli i ga molili. On pa jih je blagoslavio i rokice stegüvao za njimi.

zveže svoje najtesnejše vezi s tov svojov decov. Naj postanejo naši Amerikanci naše dobro, ne pa naša rana! Z nikelo lübezni se tüdi to dá dosegnoti.

Ta do Rabe i ta prek morda v Ameriko naj segne naš božični i novoletni pozdrav. Naj bogato blagoslovi svetonočno bože Dete te naše najdragše brate.

Narod, šteri ne poštuje svoji velki mož, je njij ne vreden.

Spoznajmo svoje velke sini, na štere smo mi mali slovenski narod ravnotak lahko ponosni i je ravnotak lahko stavlamo za vzgled našoj mladini kak velki narodi svoje može svojoj mladini. Slovenci smo mali narod, ne nam je pa potrebno, da se skrivamo pred svetom. Zrasli so med nami že može, štere poštuje široki svet.

Dr. Anton Korošec.

Eden izmed največjih jugoslovenskih politikov je dr. Anton Korošec, mož, šteroga dnes v Sloveniji gotovo nišče ne dosega. Slovenci smo ponosni na njega, ne samo dnes, gda je ministriški predsednik naše države, nego vsigdar. Njegovo ime je ne znano samo med slovenskim narodom, znano je tüdi daleč prek mej našega naroda. Mirno lejko trdimo: gde poznajo naš narod, tam znajo tüdi za našega dr. Korošca.

Dr. Korošec ne dovoli, da bi ga slavili po časopisaj, preveč je ponazen, da bi to dopustio. Čržato mi dnes tü nikelo pišemo od njega, včinimo zato, da bodo tüdi naši lüdje malo več znali od toga našega velkoga človeka. Vse denešnje slovensko javno življenje je tesno zvezano z osebov dr. Korošca. Med vsemi vekšimi slovenskimi dogodkami v zadnji dvajseti letaj se imenuje na prvom mestu dr. Korošec. Dokoč je bio živ Evangelist dr. Janez Krek, sta vseširo m delala skülpno za povzdigo našega naroda. Uspeh političnoga dela dr. Korošca je brezdvomno tüdi to, da je naša

krajina dnes združena z ostalov Slovenijov. Delo g. poslanca Klekla pred prevratom je nikaj drüggoga ne kak odenek iste politike, šteroj je v ostalov Sloveniji načelüvao dr. Korošec.

Dr. Korošec je dnes star 56 let. Rojeni je bio namreč 1872. v Biserjanih pri Sv. Juriji ob Ščavnici, na bivšem Štajerskom. V lüdsko šolo je hodo najprve doma, te pa v Ptüjli, gde je nekaj časa hodo tüdi v gimnazijo. Dokončao je pa gimnazijo v Maribori i stopo v mariborsko bogoslovje. Novo mešo je meo 1896., na šteroj sta bila med drüggimi tüdi naš g. postanec Klekl i bogojanski g. plebanoš Baša. Potom je bio par let kaplan na Sladkoj gori i v Marenbergi, l. 1899. pa je postao prefekt v dijaškom semenišču v Maribori. Med tem časom pa je nadaljüvao svoje včenje na vseučilišču v Gradcu, dokoč je ne l. 1905. postao doktor.

Korošcovo politično delovanje se začne l. 1898., gda je prevzeo uredništvo „Slovenskoga gospodarja.“ Zavolo odločno slovenskoga stališča, šteroj je vsigdar zastopao v tom listu, so ga Nemci večkrat preganjali. L. 1901. je proti listu „Štajerec“, ki so ga v Ptüji izdajali slovenski odpadniki, takzvani „nemčurji, ustanovo „Naš dom“, šteroga je nekaj časa tüdi sam vrevjvao. B o je tüdi urednik nemškoga lista „Südsteierische Post“, ki jo je urejao v slovenskom dühi.

Glavno njegovo politično delo pa se začinja l. 1907., gda je organizirao Kmečko zvezo na

Štajerskom, ki je bila deo Slov. lüdske stranke. Že prejšnje leto (1906) pa je bio obrvim izvoljen v avstrijski državni zbor, v šterom je ostao vse do konca habsburške države, najprle kak predsednik Slovanskoga kluba, od l. 1917. pa kak predsednik Jugosl. kluba. I kak takši je podčao 30. maja 1917. v avstr. drž. zbori znamenito majsko deklaracijo.

Njegovo delo za zedinjenje vseh Jugoslovanov v lastivno državo sega daleč v predvojno dobo. Či ga ne bi pripravljao on i stranka, šteroj je vodo, ne bi tak naskari prišlo do zedinjenja. I gda je razpad Austrovoegrskje, za šteroga ma precü zaslüg tüdi naš politični voditeo, prineseo slobodo Jugoslovanom, je postano dr. Korošec prvi podpredsednik v prvov vladi države SHS. Naj smo bili od te dale Slovenci v vladi zastopani po svojem voditeli dr. Korošcu ali ne, v njem je naša država vsigdar mela svojega največšega prijatelja.

Kak prava je bila politika, šteroj je vodo dr. Korošec, svedoči vsa zgodovina Slovenske lüdske stranke, posebno ešče v zadnji deseti letaj. Krona vsega njegovoga plodovitoga dela je ta, da njemi je vrhovni poglavar naše države v najžmetnejšem časi zavipao državno krmilo.

Vsemogočnoga prosimo, naj nam našega voditelja v dobro našega naroda i naše z ogromnimi žrtvami ustvarjene države ešče dugo ohrani!

Klekli Jožef.

Vsa doba po bojni v našoj krajini nosi eden sam pečat z imenom Klekl Jožef. Vpokojeni plebanoš, človek slaboga zdravlja, pa silne delavnosti i železno vole.

Rojeni je bio 13. oktobra 1874. na Krajni. Šole je spuno v Lendavi i Kösegi, semenišče

pa v Sombathell, gde je bio 11. julija 1897. posvečeni v dühovnika. Kaplanüvao je potom na Tišini do leta 1902, med našimi belimi Hrvati v Incédi edno leto, od 1903. pa do 1905. pa v Črensovcih. Leta 1905 je postao plebanoš pri Sv. Sebeštjani, dukeč je nej pet let kesnej leta 1910. stopo v pokoj.

Rasao je v družbi tistih naši domači mož, šteri so vsigdar i vsešerom nastopili za pravice našega lüdstva i našega jezika. Ta družba je bila tüdi v stiki z voditeli slovenskoga lüdstva prek Müre i nej je bio samo slučaj če smo vidli pri primiciji dr. Korošca med drüggimi tüdi naše: Bašo, Klekla, Slepca, pokojniva Kühara i Divjaka pa Mariča.

Že predbojna kultura našega lüdstva i njegova narodna zavest je tesno združena z imenom Klekl. Prva številka „Marinjinoga lista“, šteroga ustanoviteo i oča je bio on, piše pred petdvajsetimi leti med drüggimi tüdi, da ma list namen poleg gojitve krščanskoga življenja med lüdstvom povzdignoti tüdi slovensko zavest. Tomi nameni so v popunejšoj meri začnole služiti pred šestnajstimi leti pa vse do dnes njegove „Novine“. Razne molitvene knjige i drüge nabožne i podučne knjige so poleg vsakoletnoga kalendara lepo spopunejvale našo ne ravno bogato, pa tüdi ne presiromaško kniževno polje.

Za vse to si je imanja ne spravlo, spravlo si je pa nezmerno zavipanje našega lüdstva. I gda se je spunila davna žela vsej pošteni naši rodolübov, da se je naša krajina prikapčila velkoj domačoj narodnoj državi, je lüdstvo zavtipalo njemi prvomi, da je zastopa pred belgrajskim parlamentom.

Zdaj se je pa tüdi začnola njegova prava trnjeva pot. Zamislimo si novo državo, v šteroj

Nikodem:

Pismo vsem dobrim za sveti večer.

(Diješko pismo.)

Teško je človeku v današnjih dneih. Kot da je razlomljeno celo to bežje stvarstvo, je razklan njegov duhovni obraz, in z veliko bridkostjo v srcu se peha in trudi, da bi našel svoj tübi domek, kjer bi v tišini večera morda našel ravnovesje svojim razviharjenim mislim in mir svoji duši. Pa so orke stese in je tesno popotniku na njih, in komaj v dalji nekje slutü Luč, ki ga naj vodi.

Pokojna božična noč je zopet raspela nad nami svojo žametno perot, in da bi v tej noči vi vsi, moji neznašni bratje, začutili odmev svojih src, vam pišem te vrstice za svoti večer.

Zubliji svetovnoga požara niso spalili samo nekaterih zunanjih form evropske družbe, niso propadle samo stotletae državne tvorbe: Tüdi v dušah vseh onih, ki so rasti in dorasčali „v letih strahote,“ se je zrušil svet in oči so pričele iskati novih obzorov in novih zvezd. V času, ko je bilo človekovo dostojanstvo poteptano v črna tla, ko je bila vsaka misel v keli zamorjena,

je skrita nekje vstajala vera v novega človeka, dokler se ni züla v mogočen krik, ki je odmeval preko vseh dežel, in iz kaosa vseh mogočih stremeljso se počasi oblikovale skupine iskrenih iskalcev novih poti.

Prepričanje, da mora na razvilinah stare družbe vstati nova, boljša in pravičnejša, je vrgla med mladi svet vse polno novih gesel. Zdelo se je da se je zganjal človek za najbolj utopističnimi prividi. Pa ko so mineü prv mrslični drgeti, je vedno globlje zajemal v svojo dušo in odpiral tübe kamrice svojega srca in pričel tipati do zadnjih vprašanj in ugank. Na novo je začel tehtati svoja razmerja do sočloveka, iznova iskal prazakone sveta, iznova iskal svojega Boga. Vse, človek, narod in Bog, vse je izgubilo svoje osnove, o vsem se je začelo razpravljati.

In mladina, ki ji je v vseh časih bila prihranjena pravica in dožnost, da na novo domisli i pretehta vse forme življenja in jim, okorelim, kakor že s časom postajajo vse najgloblje zamislü, od svoje žive in zdrave mladosti vcepi novo prežnost, in da staro obliko napolni s svojim dühom in mladim zaosom, ni mogla več verjeti v ozke meje, v katere je bil vkljenjen stari svet. Človek ji ni več mrtva številka

ampak bogopodobno, svobodno bitje, narod ji ne pomeni več samo jezikovno in teritorijalno strujeno skupine ljudi. Ne pozna več ozkosrčnega narodnostnega šovinizma, čeprav je iskreno prepričana, da bo le oni dober občan velike družbe prihodajosti, ki ve ceniti vse vrednote, poganjajoče iz zemlje, na kateri je vzrastel, in brsteče iz družbe, iz katere je išel. Zavesti velikega bratstva vseh ljudi in spoštovanja osebne svobode vsakega posameznika ji ne dovolja, da bi priznala kakršnakoli utesnjevanja človeka, stanu ali naroda. Brazpogojen boj vsem, ki bi hoteli na račun stoterih in tisočerih sebi ustvariti na zemlji raj, je njeno geslo, popolno sproščanje düha in prost pristop vsakogar do najvišjih pridobitev človeškega uma in intuitivnih slutenj človeške duše, in njen cilj.

To hoče današnja mladina, pa naj bo na Vzhodu ali Zapadu ali pri nes.

In ker vsem tem zahtevam današnji svet zadovoljiti ne more, ker kljub vsem papirnatim geslom današnji človek še vedno ne čuti one velike božje svobode, za katero je Krist prišel in umrl, človek današnjega časa veruje in dela z vsem ognjem svoje duše za

oni veliki čas, ki so ga val veliki dühovi sveta v svojih proročkih prividih slutili, videli in prerokovali.

In mi, bratje moji dragi, ki nam v duši tüli vera v lepšo prihodajost, na ta praznik Bežje ljubestni prisluhnimo himni svetonočnih zvonov, ki se nosi preko vseh polj in vseh dobav naše slovenske zemlje, prisluhnimo svoti misli, ki nam v srcu živi, in bodimo si dobri, božje dobri!

Zakaj dobrota je bila, ki je pred dva tisoč leti odrešila svet, dobrota je, ki nas bo osvobodila.

Ej, fantje, in potem s pesmijo na ustih in vero v srcu v prelepi svet, novim dnevom naproti!

* * *

Teško je človeku v današnjih dneih. Kot da je razlomljeno celo to bežje stvarstvo, je razklan njegov duhovni obraz. Ali od Vzhoda do Zahoda in iz Severa na Jug je preko vseh zemelj sveta noč dahnila poljub vera, upanja in ljubezni. Nič več nisi orke stese in popotniku ni več tesno na njih. Mogočna luč nam sije na pot in himne svetonočnih zvonov prizvanjajo našim svetlim sanjam.

Bratje, blagoslovljeno sveto noč

nega niti ednoga enotnoga zakonja, šteri bi valalo za celo državo, nego ma skoro vsakša krajina svoje posebne zakone, i v novoj državi včas po bojni sto i sto potrebščin ljudstva. Pogledjmo pa samio na našo krajino: ljudstvo nema ne zemle pa ne delati to v časigda se vse spreminja i na novo predelavle. Zato so romale den na den ta v Črensovece cele trume našega naroda pitat svojega voditelja, ka njim je včinti. Poslušali so ga i šlo je vse na bogše. Dobili so zemlo, dobili služ.

— Kelko bridkosti je pa pri tom, gda je delat samo za svoje ljudstvo i nigdar za sebe, morat požreli, zna samo on i dober Bog. V ogrumnom deli njemi je telo večkrat omagalo, nego boža Modrost nam ga je znova očuvala, ar nam je ešče preveč potreben.

Zato ne samo spoštovanje i lubežen, nego tudi zahvalnost je dužen narod svojim velikim možom. Dober Bog naj nam pa čuva i da ešče vnogo velki mož i če smo vsi ne takši konči nikelko kušajino dobili od njlivi svetil lastnosti.

Murska Sobota.

— **Boj šundi.** Pisali smo že, da je nikaj vredno čtenje, štere širijo med našim ljudstvom za drage penoze zagrebečki trgovci, nikaj drugo ne kak šund. Vsa Slovenija, vsa kulturna drušlva so nastopila proti tomi slabom čtenju. Tudi naša krajina odločno odklanja takše smetje i ne dela nam nikše časti nikša trgovina v Soboti, štera si ne je na poštenejši način služiti penoz, kak z odavanjom toga šunda. Ali bi rada ta trgovina mogečo to dosegnolo, da se je bodo pošteni ljudje ogibali?

— **Božičnica.** Kolojugoslovanskih sester je priredilo božičnico za šolske deca, pri šteroj priliki je bilo obdarjanih več ljudskošolske pa tudi gimnazijske mladine.

Slovenska Krajina.

— **Blagoslovljeno, milosti pune božične svetke i blaženo, radosti puno novo leto** naj naklonijo dobra nebese vsem našim naročnikom i čtvcem.

— **Uredništvo i upravništvo** »NOVIN«.

— **Beltinci.** Čebelarstva podružnica bo mela svoj redni letni občni zbor v nedelo, 6. jan. po ranoj božoj službi v beltinskoj šoli. — **Predsednik Fuja.**

— **Krog.** Domači otlovski odsek i oriški kroček priredita v ponedeljek, 24. dec. ob pol 6. včiri zvečer lepo božičnico. Pridite vsi tudi iz sosedni vesnic. Nede vam žao. Po prireditvi lahko idete naravnoč k polnočnici.

— **Pozdrav dečkom i domačim.** Dobili smo iz Dalmacije: Prosim Vas, g. urednik da mi dovolite, da napišem nikelko vrstic, v meni tak priljublene »Novine« štere tu v tühinskóm kraju vsigdar za največšim veseljom čakam, da kaj zvedim iz domačega kraja. Jez sam tu v vojaškoj službi že dve leti. Šo sam, kak večina naši ljudi z domi, služiti si kruh i povem vam, da sam jako zadovolen. Vnogi so mi gučali, da se mi bo pri

vojakaj strašno božno godilo, nego ne je istina. Tak smo veseli v službi, da je to ne zapovedati. Tu nas je vküp več Slovencev i prepevlamo lepe naše domače slovenske pesmi, da je veselje pri služati. Jez sam s svojim novim stanom ščista zadovolen i lehko z mirno dušov vsakšemi priporočam vojaško službo, što ma veselje do toga. Dnevi nam jako hitro minevajo. Tu v Dalmaciji je ešče toplo, kak tam doma v leti. Na drago cankovsko fero se dostakrat z veseljom spominjam i želim vsem blagoslovljeni Božič i srečno novo leto. — **Frenjo Smodič,** artil. podnarednik Španjela Dalmacije.

— **Našim delavcom.** Vnogi bi se že zdaj radi vpisali za delo v Nemčijo, ar je nemška delavska centrala zaprosila iz naše krajine 5000 delavcov, ravnokat pa želejo tudi Francuzi meti 5000 delavcov iz naše krajine. Okrajno glavarstvo v Soboti je zdaj zaprosilo naše župane, naj bi zapisali vse ljudi šteri bi bili pripravleni iti na delo da se bo tak vidlo, kelko delavcov lahko pošlemo. Zato se naj vsakši javi doma pri župani že zdaj ar če iz naše krajine nede zadosta delavcov te ji telko vzemajo iz drugi krajin, kelko ji bo pri nas premalo. S tem pa, či se što javi pri župani se je ešče ne zavezao, da bo šo v Francijo ali Nemčijo. Pogodbe se bodo delale že v januaru i februaru, zato do toga časa moramo zoati kelko delavcov mam, šteri bi bili pripravleni iti v te države na služ. Kam bo pa šteri šteo iti se pogodi te, gda pridejo delegati tej držav v Soboti i napravijo pogodbo, kak se je to lansko leto godilo.

— **Nuskova.** Pri nas se je zgodila pred tjeđnom nesreča s karbidom. Mekiš Štefan, gostilničar je napuno posodo za karbidni posvet s karbidom i prvle kak je posodo pokrio, je vlejao nikelko vode gori. Gda je pa šteo posvet vužgati, je posoda eksplodirala i ga na obrazi teško ranila. Prepelani je bio v bolnišnico v Radgonji.

— **Dari na Martinišče.** G. kaplan-Berden od sv. Jurija 200, Lepoša Treza Črnci 150, Klepec Iv. Beltinci 100, Žokš M. Satahovci 100, g. župnik Vadovič Beltinci 100, g. prof. Pavlič Sobota 100, N. N. nabral v Strehovih 100, na gostinjavij Cvetkovi Vlač Tišina 70, N. N. Gradišče 35, Titan Matija Bakovci 50, Jug J. Bakovci 50, N. N. Bakovci 10, Tratnjek M. Lipovci lepi oltarni prt, Gabor Terezija Satahovci 6 m. platna za oltarni prt, Jerič M. in sosida pečenje za Miklošinj. Naj vsem mali Jezuš bogato poplača!

— **Bogojina.** 23. dec. zvečer ob pol sedmjo včiri se vrši pri nas v prostoraj društvenoga doma redni letni občni zbor rkajevne organizacije S. L. S. (naše kmečke zvez) za občine Bogojina, Bükovnica, Pilovci, Ivanci i Strehovci. Dnevni red: pozdrav načelnika, poručilo odbornikov, volitev novoga odbora, slučajnosti, Dužnost vsej naši pristavov je, da se občnoga zbora udeležijo.

— **Štalica.** Najveško veselje majo naša deca, gda na sveto noč gledajo v cerkvi štalice z malim Jezušekom, pasterci i ovcami. Pri nas po cerkvaj jako lepo napravijo štalice. Za pašo ovcami nadevlejo mahor, štalico samo i njeno okroglino pa okrasijo z ze-

lenjom i malimi jelčiči. Štalica, kak šteč siromaška je, več prijetnoga veselja napravi deci pa tudi starejšim, kak pa ešče tak bogato okrašena božična dreva, štera niti od daleč nemajo toga pomena kak štalica. Malo je cerkvi v našoj krajini, štera ne bi postavila štalice za božične svetke. Pa nekam čudno se nni vidi, gda štopimo med svetki v takšo cerkev. Kak da da v tistoj fari ne bi obslužavali božični svetkov.

Štalice pa ne delamo samo po cerkvaj, nego tudi doma v hižaj. Vnogi radi postavljajo božično drevo, nego vse drugo veselje majo deca s postavljanjom male štalice. Naj je ta štalica že ščista iz papira ali pa iz nikelko bogše snovi zgotovljena, v duši deca pa tudi starejših, se poraja nekša posebna toplota, gda postavljajo štalico. Okoli štalice se lahko postavi vsele zelenje, tudi bogato okrašeno božino drevo, nego štalica, s kakšim malim posvetekom je središče vsega. Zato naj bi tudi naši ljudje mesto božičnoga dreva, štero nema nikšega posebnoga pomena, postavljali raj štalico, ali pa konči poleg božičnoga dreva vsigdar štalico.

— **Trdkova.** Čudne razmere so na našoj šoli. Naš dični vučiteo, dober širiteo malopoštivane demokratake »Domovine« pravi, da ma dopust i njemi ne potrebno dece včiti. Tak zdaj vči samo vsakši drugi den samo telko prej, da ženi pomaga. Čudno je to, da ma eden vučiteo dopust, poleg toga pa te zato vči te, gda njemi je vola. Prvle se ga naprosili ljudje iz Boreča, če lahko hodijo njlva deca v Trdkovo v šolo mesto v Ženavle, kama je predaleč, zdaj pa deca brez šole i brez dela po cesti drčejo, drva pa borečanje morajo davati za trdkovsko šolo. Ešče bole čudno je pa, da je te človek spoj mogoči pred oblastvoj včiti našo deca. Čili smo, da je bilo v Soboti par vučitelov odpuščenih iz službe ar so se pri nekšoj priliki lekaj nekaj cukali z mladimi vučitelcami. Naš vučiteo pa živi vküp z nekšoj vučitelov, štera je ločena od svojega meža on je pa tudi ločeni od svoje žene i maha s tov ženskov vküp tudi deco. Nišče ne ve, da bi teva našiva človeka bila gda gde zdaniva. Kam pa gleda oblast v našoj vesi? Ali mogečo sme našo goričko deco kakši nam nepriljubljeni vučiteo bole na slabo pot spravlati s svojim zgledom, kak sobočko? Prosimo oblast, da že ednok napravi konec tomi pohujšanji na našem goričkom.

— **Pozdrave pošilamo vsem domačinom našim i vsem čtvcem** »Novine« delavci iz »Urugujaj« Ništerni se počitimo dobro i bomo vesele svetke obhajali, drugi smo pa tudi žalostni i nemo meli ravno najveselejši svetkov. Najbogše je tistim, šterim ne trbe iti z domi v tak dalešnji kraj služiti krblj kak smo ga mi odisli. Tu so vnogi vnogi brez dela brez kruha i mi šteri smo v deli, kak šteč slabo je itak smo zadovolni ka si bar nikelko zaslužimo. Ne priporočamo pa, da bi se ji vnogo od nas v te dalešnji kraj selilo. Vsigdar je bogše najti si delo, či li mogeče kak najbliže doma. Želimo pa vsem domačinom milosti pune brž čne svetke i blaženo srečno novo leto. Rudolf Kūhar, Štefan Nemeč, Mekic Ludvik vsi iz Sebeberc, Horvat Janoš Andrejci, Sečko Števan Predanovci.

— **Sv. Jurij.** Pri nas smo na jako slovesen način proslavili 41 rojstni den našega kralja Aleksandra. Slavnost se je vršila 16. decembra po poldnevi v našoj osnovnoj šoli ob velkoj deložbi občinstva. Slavnostni govornik se je med drugim spomno tudi bratov, šteri so ešče daes pod Italijov, Austrijov i Vogrskov i šteri nemrejo živati dobrote lastivne države.

— **Poštni avto ešče izdak ne vozi.** Ne vemo, kakša nesreča je mogla dosegniti te auto, da ga tek dugo ne popravijo. Najbole smo prizadeti pri tom mi trgovci, obrtniki i državni uradniki. (Nemamo posebno v gorički krajaj nikši zvez, novine dobivamo po tri dni kešnej i tak naprej. Pa tudi naše kmečko ljudstvo trpi škodo, če se gdašteč autovoznja tak nenadoma pretrga i to tak dugo traja. Želimo, da se to kem prvle popravi.

— **Vse bolečine zob, i glave** odstrani za gotovo i hitro »INKA«. Pri reumatizmi, smicanji, prehljenji, išiasi, bolečinaj kosti pomaga »INKA«. Eden glažek z natenzim navodilom stane 10 Din. Dobi se v Lekarai pri Svetoj Trojici v D Injoj Lendavi.

— **Čuvajte svoje male prašičke!** Da te meli vsigdar zdrave, debele i črste prašičke, kupite redlini prašek »MASTELIN«. Za male penoze dobite i si prisparate vnogo. Pakeci koštajo v vsej trgovinaj 3 i 6 Din. — Glavna zeloga A. Kosec, Maribor.

— **Radost za vsakoga** je cenik v šterom najde človek skoro vse ka potrebjuje za sebe za svojo družino i za svojo hižo, vse tak lepo pregledno razdeljeno, da si človek brez vsakšega prenanjenja more zbrati ka njemi je ravno potrebno. Takši cenik predmetov za dnevno rabo lahko dobi vsakši brezplačno če pošle edno dopisnico na svetovno tvrdko H. Süttner Ljubljana, št. 945.

— **Da bi se znalo** kakšo škodo lahko napravi edna slaba žajfa finoj koži, bi vsigdar kupivali samo zdravstveno preskušene žajfe. Zavolotoga, ar ma v sebi potrebne sestavine za zdravje i lepoto kože, vsešerom majo najraj Fellerove »Elsa« žajfe kakti »Elsa« biljasta žajfa, »Elsa« žučakova žajfa, »Elsa« glicerinaova, »Elsa« boraksova, »Elsa« katanova i »Elsa« žajfa za briti. Če se pošle naprej 52 Din, v lekarai Eugen V. Feller, Stubica Donja centrala 146, Hrvatska, se dobi za probu 5 filatov »Elsa« žajfe franko, po povzetji je 10 Din več.

Tjedenske novine.

— **Nj. veličanstvo krao Aleksander star 40 let.** Pisali smo že, da obslužavlemo letos skoro same obletnice i 17. decembra je slavio tudi naš narodni krao štirideset prvi rojstni den. Rojeni je naš krao v Cetinji v Črnoj gori, stariši so njemi bili pokojni srbski krao Peter i kneginja Zorka. Po smrti svojega očca je postano po zakoni 17 augusta leta 1921 krao Srbov, Hrvatov i Slovencev. Naš krao je izredno dober vojskovodja, ka je pokazao med bojnov. Vso bojno je bio na fronti i si je spravio jako lepe zmage proti dosta močnejšoj austrovogrskoj i nemškoj vojski. Ovači je pa tudi nad vse miroluben vladar. Nišče si ne želi bole, da bi vladao v našoj

državi mér i red kak ravno on. Pri našem kralji ne vlada Bog zna kakše preobilno bogastvo i potra. V Beči i Budapešti so se vrstile prve bogate i potratne prireditve, dvorni plesi, koncerti i tak naprej. Na našem kraljeskom dvoru se to redko gda zgodi. Redno pa hodijo na naš kraljeski dvor politiki i drugi voditelji našega državnoga življenja i se skrbno razgovarajo od potrebnosti države. Z ednov rečev: naš kraljeski dvor je kraj zborovanj i dela, zato se pa kralji obračajo vsigdar vsi, tudi tisti, šteri so se splošno z ravnanjem v našoj državi nikak ne zadovolni. To se je lepo vidlo zdaj 17 decembra tudi v Zagrebi. Zagreb strašno rad kriči proti Belgradi kraljeski rojstni den je pa jako slovesno obslužavao kak tudi vsi drugi kraji v našoj državi. K štiridesetletnici našega kralja njemi tudi naša krajina kriči, naj nam ga Bog živé ešče vno, vno go let.

— **Angleški krao Jurij** leži teško betežen. Nikelko časa so spoj mislili, da se zgodi nesreča i so čakali smrt kralovo. Njegov sin prestolonaslednik je bio med tem časom v sredini Afrike na lovini. Pozvali so ga, naj pride včas i na mestu domo, če šče živoga oču videti. Dobo je od vsej držav, prek šteri je potúvao vsa moderna prometna sredstva na razpolago, tak, da je v deseti dnevaj prišao iz sredine Afrike v London. Betežen krao, gda je zagledno svojega sina, se je tak razburao, da je omedlo. Zdravnikom se je posrečilo, da se je zdravje krala nikelko na bogše obrnulo i se vtipajo, da krao odzdravi.

— **Novi predsednik sosedne Austrije.** Kak smo že pisali, so se vršile v sosednoj Austriji volitve novoga predsednika republike ar je zakoniti čas staromi predsedniki doli pritekao. Za novoga predsednika je zvoleni dr. Miklas, šteri je bio odličan pristaš austrijske kršćanske stranke, štera tam ravno takši program ma, kak naša SLS. Dr. Miklas je bio pred tem profesor, njegova žena je hči ednoga krčmara. Deca, šteri ma 11 je povečini že izšolana ali pa ešče hodi v šolo. Novi predsednik je že prisegno v bečkom parlamentu. Prýle pa kak je prevzeo predsedniško mesto, njemi je priredila stranka i prijatelji slobod od političnoga življenja. Novi predsednik je pri toj priliki povedao, da zdaj kak predsednik mora biti proti vsem strankam ednako pračiten, nego v srci obrani ešče naprej vse tisto, za kaj se je v stranki vojúvao. Dr. Miklas je jako veren i pobožen katoližanski mož.

— **Novi prezident Mehike.** V Mehiki je že tudi prisegno novi prezident mesto Callesa ali pravzaprav mesto vmorjenoga Obregona. Novi prezident se zove Partes Gil. Pravijo, da je jako odličan i da bo hodo po ravno tistoj poti kak Calles, to je, da bo ravnotak preganjao kršćenike, kak njegov prednik.

Naše demokratske novine so pri toj priliki nej mogle zakriti svojega veselja, da bo tudi novi prezident preganjao kršćenike. No, i zdaj ešče naj što pravi, da takše novine slišijo pod edno našo pošteno streho!

— **Posle velkoga župana v Zagrebi** vrši, začasno kak smo že pisali pukovnik Maksimovič i je postao zdaj general. Hrvatskim voditelom je to ne povoli, da vrši posle velkoga župana začasno vojaška oseba, oni so pa prve sami predlagali, naj vlado v Belgradi dobi v svoje roke edna vojaška oseba. Samo pamet i poštenost njim fali.

— **Bojna v Južnoj Ameriki.** Med državama Bolivija i Paragvai v Južnoj Ameriki je že duže časa vladala svaja. Zdjaj je prišlo že tak dateč, da tej državi napadala edna drugo z vojskov, čiravno sta edna drugoj ešče ne napovedali bojne. Ves svet se trudi, da bi tevi državi pomiro, ar je ešče nišče ne pozabo velki nevol, v šteri je trpelo ljudstvo med svetovnov bojnov. Da ne bi prišlo do bojne, je med drugimi zmes segno tudi sam rimski papa.

Pošta.

I. Hajdinjak, **Sation de Loiserolles.** Sprejeli 50 frankov. S tem je na letos vse plačano i šo na kleti spisali ostanek. Kalendar smo poslali — **Antalič Alojza domaći.** V Montevideo naročene Novine bomo pošiljali, če doblimo naročnino. Iz Južne Amerike najmre nam ne pošiljajo naročnine, zato se mora doma plačati. — **Ciglar Matjaš, Borejci.** Vaše se odračunajo i tak bi bilo duga za letos še 45 Din. Zato samo telko, ar ste lani 45 Din več plačali i to je prišlo letos v račun. — **M. Žalig i Št. Markolija, Cleveland.** Penaze dobili. A pošljite naročnino v selo na upravništvo v Črensorce, ovak je teško obračunati, če se na vaš krajov pošiljate naročnina. — **Žilavec Jožef, Tropovci.** Bejek Štefan je plačao tū vas do novoga leta. Njemi, Kovačić Fanci i Bagari Franci vse dajte. Bejek je plačao pri 15 Din. i zdaj 7 Din. 50 p. Ovo plača pri Vas, če je ne. Pri nas je vse plačao.

Urednikova pošta.

Pisec članka o šolskih uspehah na gimnaziji — rad bi se osebno pogovoril z Vamj. Opozoril sem pristojno mesto na to.

Župan Žički. V vnohom Vam dam prav. Članki v „Novinaj“ so ne meli namera županom jemati potrebno spoštovanje. Istina je pa, da je več županov podpisalo ne samo listine, gde je bio izračunani kličnik, nego ešče tisti formular, šteri je bio poslani od županske zveze kak naj se napravi pritožba. Ravnotak so ništerni podpisali pristanek, da bodo kandidirali na demokratskoj listi v okrajni cestni odbor, ne da bi znali za to, ka so podpisali. Ništerni so pa prišli na glavarstvo pitat, ali morajo to musaj podpisati, ali ne. Ravnotak je istina, da je par županov gúžalo med ljudmi: vidite, Korošćova vlada vam je povekšala dačo, toga so pa ne povedali, da so v svojoj

Najlepša božična darila se dobijo

v slašćičarni STANKO JARC v M. Soboti.

Velika zaloga raznovrstnih nakitov za božično drevo.

LASTNI IZDELKI!

NIZKE CENE!

Vganke.

Rešitev vganek v zadnoj številki:

1. Vsakša mačka lovi miši z ropom, ar ga nemro vkraj djati.
2. V vsakšoj vesi jejo žive mačke, ar mrtve mačke nemrejo več jesti.
3. Iz Bogojine v Belince se tak lahko pelam sam po senci te, gda sunce sija, če po sunci peški idem.

Prav so rešili: Maolic Katarina, učenka VI. razr. M. Soboti, Alojz Šošćarec Krajna, Alojz Tivadar, Mica Ulen, i Liza Forjan vsi iz Lipovec, Horvat Štefan, Gutman Micika Bogojina, Šošćarec J. Žef (mlajši) Sodišćinci, E. Kanižaj i A. Györek M. Soboti, Škefar Anica, uč. II. razreda, Alojz Draškovič, uč. V. razr. Renkovič. Orlica Klarica iz Bogojine, A. Stepanovnič i Peter Horvat, Koežavo, Andrej Vučko, kraj. vačenec G. Blistrica; Štefan Rađoha Nedelica je poslao ešče edno rešitev, da kosac najmenje spoštúje krtovinjek, ar ga nazaj v zemlo poklači.

Zadajo vganke je večina rešila: pod marlov, ali v zapretoj kočiji ali v pokritom automobilu. Eden je zapisao tudi, da se v oblačnom vremeni lahko pelam po senci iz Bogojine v Belince te, gda sunce sija, ar nad oblaki tudi sunce sija. Vidi se njemi, da se je nikelko že včúto zemlepisao.

Nove vganke.

1. Ka pomeni te stari napis:

	R	
DEČIC	VET	JENA
ŠAK	RAJ	INA.

2. Lúknjica pri lúknjici pa kaple vode stoz ne pústi.

3. Ali teče Drava pri Belgradi ali kro Belgrada v Duno?

Imena listih, šteri vganke prav rešijo i pošlejo rešitev po karti ali v pismi uredniku, objavimo v Novinaj.

K odaji

Je eden mlatliti mošin Schutleworth 4 HP. v jako dobrom stanu, priprava za mlatlitev detelčnoga semena. Več se zvedu v Uredništvu Novin.

GOSPODARSTVO.

J. CASAR: **Zadružništvo.**

VI.

Dostakrat što čúje od Schulzejeve (izg. Sulcojere) posojilnice. Drugi pa vidi gde napis, posojilnica po Rajfajzenovom načini ljudje nevejo ka to pomeni. Zato ščem nakraci popisati, življenje delo tera dva m.ža po šteriva načini so ustanovljene vse naše posojilnice.

Schulze Delitsch.

Herman Schulze je bil rojen l. 1808 v saksionskem varaši Delitsch (izg. Dellč). Po dokončani pravnih študijah je stopa v sodnijsko službo najprve v svojem rojstnom kraji, gde je bio l. 1848 zvoljeni za poslanca v

Dnevni zapiski.

G. Bajlec je nepotreben, piše demokratska „Domošina“. Tudi mi tak pravimo. Pa ešče kak nepotreben nego to v listini samo demokratom. Či je pa našemi ljudstvi potreben ali ne, to pa zna naše ljudstvo bole kak kakša siromaška demokratska „Domošina“.

prusko narodno zbornico. Kak poslanec je prišao pri vladi v nemilost in je zato l. 1849 zgubio službo. Nastavljen je bil pa l. 1860. pa že l. 1861 je zavolo prepriša s pravosodnim ministrom prosloveljno odpovedao službo.

Gda se je povrno v svoj varaš v Delitsch se je popunoma posveto združništvi. Sledkar je bio pa zvoljeni za poslanca. Mro je l. 1883.

Njegova zasluga je, da je združništvi pokazao praktično rabljivo pot in da je združništvo po njegovom prizadevanji dobilo pripravno sodno podlogo.

Kak mestni sodnik je v slabi letaj 1846 skušao pomagati siromaštvi prebivalstva in je v te namen osnovao podporno društvo, štero je kupovalo žito, vzelo z arende mlin in pekarno i med siromake delilo kruh, deloma k šenki deloma po niski cenaj. To društvo je bilo dobrodelno in je nej melo ešče nikši znakov šteri so za drugi lastni.

Gda je bio l. 1848 zvoljeni v prusko narodno zbornico, je meo tem priliko natenko spoznati teškoče delavcov in rokodelcov med šterimi je bilo te že živahno gibanje za zbogšanje gmotnoga položaja.

Obrtniki so zahtevali, da se ustanovijo posojilnice za rokodelce, štere bi dobivale potrebnl penez od države i gda bi obrtniki nđcali penez, da bi dobili od te posojilnice posojilo za fal intereš. Poleg toga so vnoqi zahtevali naj se iz državni ali občinski penez napravijo skupne prodajalnice, štere naj bi obrtnikom pomagale, ležješ odavanje blaga.

To želo je šteo Schulze vresničitl, nego ne spomočjov javni sredstev, nego tak da naj bi se obrtniki zdržili i si sami pomagali. Pred vsem je šteo rokodelskim majstrom obćuvati obrtno samostojnost in v te namen se njeml je vidlo najvažješ, da se skupno nabavlja sirovo blago za posamezne obrte. L. 1849 je zato ustanovo v Delitschu sirovinsko zadrugo za mizarje in ćevljarje, l. 1853 za krojaće. Tej družštev so se udeleževali ćlani z denarnimi vlogami (akcijami), iz ćistoga dobićka se je nabirao rezervni zaklad i kda je obratne glavnice ešče ne bilo zadosta, si je zadruga izposodila proti solidarnoj (skupnoj) garanciji vsej ćlanov. L. 1850 je ustanovo prvo posojilnico, štera je od zaćetka nej bila vrejena po načeli samopomoći, kak njegove prve zadruge, nego je neomejeno garancijo vsej ćlanov za njene obveznosti vpelao komi prišestao leto 1851 spoznavši njega veliko vrednost za kredit zadruge. (Dale sledi).

Prekosnice.

Vsi se bojijo. Nekši skopać je ležao na smrtnoj posteli. Pride k njemu nekši njegov poznanec, pa ga pita kak je kaj. „E, pri nas se vsi bojiimo“ pravi skopać. „Jez se bojim mreti, moj domaći se pa bojijo, da bi odzdravo, ar te izdak ne bi nika herbali po meni.

Pameten sinćek. Mali Joškec se je pelao z oćom po železnici. Strašno je zadovolen bio, da se je lahko pelao, i je ves ćas vć nad okno gledao. Oća ga je ne mogao pripraviti do toga, naj ne bi već vć gledao, zato njemi ednok hitro ćutne krašćak z glave i ga skrjuje za hrbtom. Potom njemi pa pravi: „Vidiš Joškec, zdaj ti je ve-

ter odnesao krašćak. Nego će bož vrli, te samo ednok sćućkam i krašćak nazaj prileti.“ Vrli bom.“ odgovori Joškec. Na to pa oća resan sćućka i pokaže od hrbta krašćak dećkeci. Malomi se je to strašno fest vidlo, da je krašćak na tak lepí naćin nazaj prileto. Malo je gledao okoli sebe, i gda je železnica najbolje šla, vrže krašćak skoz okno i pravi oći: „Oća ešče ednok sćućkajte, da dobim krašćak nazaj.“

Otećeno oko. „Prijateo moj, kak je pa to, da maš tak otećeno oko?“

„Znaš moja žena me je z rožicami potrosila, pa je po nesreći poleg rožic bio tćdi teglin.“

Dobro je povedo. Gospodar da hlapci vrćek, naj ide po vino.

„Prosim će bi mi dali tćdi penez“ odgovori hlapec.

„Osel, za penez zna vsakši bedak prinesti vino.“

Hlapec je vzeo vrć i brez reći odišao. Za en ćasek se je vrno i ravnolak brez reći položo vrć na sta. Vert pride k stoli, pogledne v vrć i se zadere nad hlapcom.

„Semar, vej je pa vrć prazen.“

„Je iz punoga vrća zna tćdi vsakši bedak pitć“ odgovori mirno hlapec.

Penezi.

1 ameriksni dolar 56.95 Din.
1 nemška marka 13.57 Din, 1 austrijski šilling 8 Din, 1 vogrski pengő 9.92 Din, 1 šeška krona 1.69 Din, 1 taljanska lira 2.98 Din, 1 francuski frank 2.22 Din, 1 angleški funt 276.23 Din.

Hiža k odaji

v Dobrovniki, kak je zdaj Žitkova gostilna. Zglasi se je v Tešanovci št. 133. pri NEMES FERENCI.

Ka je „Mastelin“?

„Mastelin“ je prašek za svinje po živinozdravniško preizkušenom recepti, sestavljeni iz aromatićni zelišć, kakti Halmus, Eencian i dr. ka povzroća prebavo i tek.

„Mastelin“ vsebuje bridko sol, povzroća ćišćenje notranjih organov.

„Mastelin“ utrjuje organizem pri živini. Trditev, da bi se svinje od praška debelile; bi bila neutemeljena. Istina je pa, da se tek pri debelenji dostakrat stavi tćdi pri najbogšoj hrani. Te je potrebno dodavati Mastelin, ž njim se obući tek i dostakrat odstranijo tćdi razne bolezni.

„Mastelin“ stavi zavolo toga klanje pred pravim ćasom. Vsakomi je znano, da pri predćasnom klanji živine nega dobićka nego zgubićek.

„Mastelin“ dobite v vsej trgovinaj na deželi za male penez, Pakeci so po 8 i 6 Din. Kak se rabi, je napisano na pakeci. — Glavna zaloga: A. KOSEC, Maribor.

Vsakovrstne sirove in svinjske kože kupuje po najvišji dnevni cení Franc Trautmann Murska Sobota Cerkvena ulica 191.

Vsa popravila pri vćraj zgotovi dobro i fal z garancijov VACLAV PLAĆEK v Murški Soboti, gostilna g. Baca.

Hiža k odaji

s petimi sobami v Goraji Radgoni poleg ceste s hrambov i tremi kletmi posebno pripravna za trgovino z vinom. Dr. KURAS Gurnja Radgona.

Kraljevi notar

FERDO KRIŽAN v M. Soboti oda grúnt

v Kovaćevci, Vidonci i Prosećkoj vesi. Je okoli 6 plćgov zemle i sadovnjaka s hižov, gospodarskimi poslopji i s kletjov. Zvedí se v njegovoj kancelariji v Soboti (Peterkova nova hiža).

Najmenje 2500 Din.

v ednom leti, pri ednoj kravi Vi zgubite, zato ar ešče nemate Separatora „DIABOLO“ za odjemanje vrhaja od sladkoga mleka i stroj za maslo (zmočaj). Pouk brezplaćen! Ugodna mesećna odplaćila! Će mate od 5 litrov mleka već na den, javite z dopisnicov Vaš naslov na: Zastopstvo „Diabolo-Separator“ JOSIP LEONHARD Dobrovnik.

Oda se

Tovorni avto 85 Konj. s dober motor, skoro novi zadaji obodi (Peril) Din 28.000. — Posestvo z gostilavom, 1 nadstropje, ledenica, 5 plćgov travnikov, gošća i edno malo posestvo 4 plćge zemle i hiža. Vse jako fal. — KARL SCHEIDBACH Maribor, Gosposka ul. 28.

Moćne mišice, zdravi živci,

redna dnevna skrb za telo je najbogša obramba proti betegom. Zato

sožje naši dedeki meli stalno v hiži iz haskom dnevno rabili izprobano domaće vrstavo i kosmetiko Fellerov prijetnođišći „Elsafluíd.“

Rabi se odnotra i odzvana Fellerov „Elsafluíd“ i ćuva od preblaženja i sastrupljenja, ar je ravnolak desinfekcijsko sredstvo i kozmetika za roke, lice zobe vćsta i zavolo toga dober tćdi proti gripi. Pomešani z vodov se lahko rabi za gigranje i odstrani kašeo i samuknjnost. Dobi se po apotekaj edna

pokusna kantica 6 dia, dvojna 9 Din, velka specialna 26 Din. Po pošti, konći eden pak, šteri ma 9 pokusni, 6 dvojni ali 2 velke, spcijalne kanticke samo 62 Din. Trije takši paki samo 189 Din. s poštov i pakivanjom. Naroćila trbej nasloviti natanćno na

EUGEN V. FELLER, lekarnik, Stubica Donja, Centrala 146. Hrvatska.

Kak dobro vrstavo za želodec naroćite tćdi obednim Fellerove „Elsa“ pilule. 6 škatulice 12 Din.

Amerikanci pozor!

Ste že prišli iz Amerike? Ali samo šćete prići? Vaša prva skrb bodi, da si spravite kem lepši dom. To pa dosegnete, ći si date zozidati lepo, zdravo in kaj je najvažješje fal hižo. Dnesden že vsi Amerikanci tak delajo. Obrnite se pismeno ali ustmeno na

g. FRANJO LEVAŠIĆA,

zidarskoga podjetnika v DOLNJOJ LENDAVI št. 57. Jugoslavija. On i samo on, Vam napravi hižo, štera Vam bode po volí!

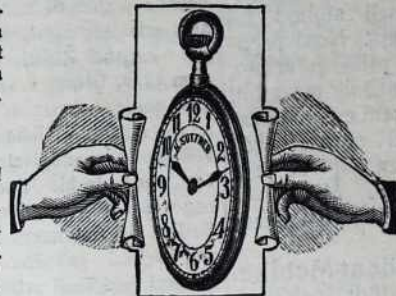
Toćno na sekundo

Štev. 100. Dobra švicarska Anker-Remont Roskopf vćra samo 49 Din. 60 p.

PRAVA SVICARSKA!

Štev. 105. Prava Anker-budilka 16 cm. visoka samo 64 Din. 20 p.

Prave švicarske žepne vćre, vćre za na roko, budilke, vćre z nihalom, lanceki, prstani, rlagli i srebrni predmeti skoro po tvorniški cenaj v ogromnoj izbiri v velkom ilustrovanom ceniki, šteroga dobite brezplaćno, će pošlete Vaš natenćen naslov na tvrdko

Štev. 111 z radijovim številkom i radijovimi kazalci samo 69 Din 20 p. TRILETNA GARANCIJA! Nevarnosti negal! Ka ne odgovarja se vć mini, ali se pa penezi nazaj dajo.

H. SUTTNER, Ljubljana, 945.

Suttnerova „lko“ vćra je vćra za celo življenje.